

■ COLUMNA

Mo arguments fauss

DA GIUSEP NAY

En il Controvers da la dumengia passada èn l'iniziativa da la pps «dretg svizzer avant dretg internaziunal» e quella cunter la libra circulaziun vegnidas discutadas. *Duri Campell* ha preschentà bain e correctamain ils arguments cunter omaduas. Tar l'emprima è el dentant stà sco betg giurist en ina situaziun betg simpla, vis ils arguments tuts dal fons ensi simplamain fauss dal giurist *Heinz Brand*.

Nossa Constituziun svizra prescriba ch'il dretg internaziunal è da resguardar e che quel è decisiv per tut las autoritads ch'han d'applitgar il dretg. Or da quai sedat ch'il dretg internaziunal ha da princip precedenza avant il dretg naziunal. Il princip cuntrari che l'iniziativa vulesse stipular è or dals suandonts motivs absurd, ins na sa betg dir quai auter.

Il dretg internaziunal – per il qual ins duess durrar era sin rumantsch sco sin tudestg meglier la noziun «dretg dals pievels» – è vegnì svilupà gia a l'entschatta dal 17avel tschientaner sco *ius gentium*. Igl è in urden giuridic per las relaziuns tranter ils pievels e lur stadis sin la basa fundamentala d'egualitad da quels. L'iniziativa «dretg naziunal avant dretg internaziunal», er numnada «per autodeterminaziun» da la pps, cuntrafa a quella idea da basa dal dretg dals pievels. Cun vulair metter sin

il chau il princip vertent da sia precedenza da nossa constituziun ed inerent en il dretg dals pievels sezs s'absentass la Svizra da la cuminanza internaziunala da stadis eguals.

La pli gronda part dal dretg dals pievels consista or da convenziuns – sco quellas sur ils dretgs umans cunzunt – e sa basa uschia sin contracts approvads dals stadis che sutscrivan quels tenor lur urdens, en Svizra democraticamain cun suttametter quels al referendum facultativ u obligatoric tut tenor lur impurtanza. Ina precedenza dal dretg naziunal avant quel muntass che quels contracts savessan vegnir ruts da tut temp se referind sin l'agen dretg. Mintga privat e mintga stadi onest setegn dentant vi da contracts serrads giu. Ed il «principi pacta sunt servanda» furma er la basa dal dretg internaziunal dals pievels.

Perquai che l'iniziativa pominusa vul che la Svizra na setegn betg pli vi da quel princip fundamental e perchai ch'ella vul metter la relaziun tranter dretg internaziunal e naziu-

nal sin il chau n'è ses cuntegn simplamein betg discutabel. Sch'ils iniziants recloman ch'ins na veglia gnanc discutir sur da lur iniziativa survesan els che quai è tuttavia il cas. Ins discuta gea cun ils arguments qua sura tuttavia quella, dentant cun dir ch'ella è gia en ses coc da sbittar, uschia ch'ulteriuras discussiuns èn inutilas, essend ch'ils arguments che na prendan betg quai per enconuschientscha èn tuts fauss.

Quai fiss stà la meglra resposta a Heinz Brand ed è er la meglra en las discussiuns vegnentas. Ses argument principal ch'il tribunal federal haja midà sia pratica en l'applicaziun dal princip da la precedenza dal dretg internaziunal è cunzunt er fauss. Quella giurisdicziun è constanta ed en accordanza cun quella da l'assemblea federala. Lezza ha documentà quai cun stipular en las leschas federalas concernentas – encunter las qualas n'è betg vegnì pri il referendum, sco Duri Campell ha fatg valair cun dretg – mo quai or da las iniciativas adoptadas cunter ina immigraziun da massa e per repatriaments arbitraris ch'è cumpatibel cun ils dretgs fundamentals da nossa Constituziun federala e cun ils dretgs umans garantids en las convenziuns internaziunales adoptadas da nus. A l'iniziativa da la pps che vul cunzunt er abolir quels èsi perchai e per ils motivs numnads da dir cleramain NA!